

GREENPEACE

Průvodce spotřebitele

jak nakupovat produkty
bez genetické modifikace

**Tento průvodce byl vydán díky
finanční podpoře příznivců Greenpeace.
Děkujeme.**

**Chcete-li se k připojit i Vy, kontaktujte nás, prosím,
na naší adrese nebo na emailu priznivci@cz.greenpeace.org**

**Již 35 let ve světě a 15 let v České republice chráníme přírodu
a životní prostředí. Upozorňujeme na vážné ekologické problémy
a prosazujeme jejich účinná řešení pro zdravou a bezpečnou budoucnost.**

**Stav prostředí, ve kterém žijeme, může ovlivnit každý z nás. I drobnými činy.
Navštivte naše internetové stránky, kde najdete inspiraci a praktické tipy, jak
můžete i Vy pomoci životnímu prostředí a pohybovat se po světě lehčím krokem.**

Vydalo:
Greenpeace
Prvního pluku 12
186 00 Praha 8
telefon: 224 320 448, 224 319 667
fax: 222 313 777
e-mail: greenpeace@ecn.cz
www.greenpeace.cz

Sestavili: RNDr. Magdalena Klimovičová, Mgr. Martin Kloubek
Ilustrace a grafická úprava: MgA. Kateřina Nečasová, www.nogmo.cz

Uzávěrka pro toto vydání 17. 11. 2006
Tištěno na recyklovaném a chlórem neběleném papíře

Milá čtenářko, milý čtenáři!

Předkládáme Vám II. vydání Průvodce spotřebitele, ve kterém Vás seznámíme s problematikou geneticky modifikovaných organismů (GMO) a jejich rizik. Zároveň nabízíme i pomoc při nákupu potravin, které nebyly vyrobeny z GMO, abychom Vám alespoň částečně usnadnili výběr. Greenpeace pro Vás pravidelně kontroluje, zda výrobci i prodejci dodržují své sliby a nevyrábějí, nedovážejí nebo neprodávají GM potraviny.

Najdete tu podrobnou kapitulu o biopotravínách, které jako jediné zaručeně neobsahují žádné GMO. Připojili jsme i seznam prodejen, kde je možné zdravé potraviny zakoupit, a řadu dalších zajímavých informací.

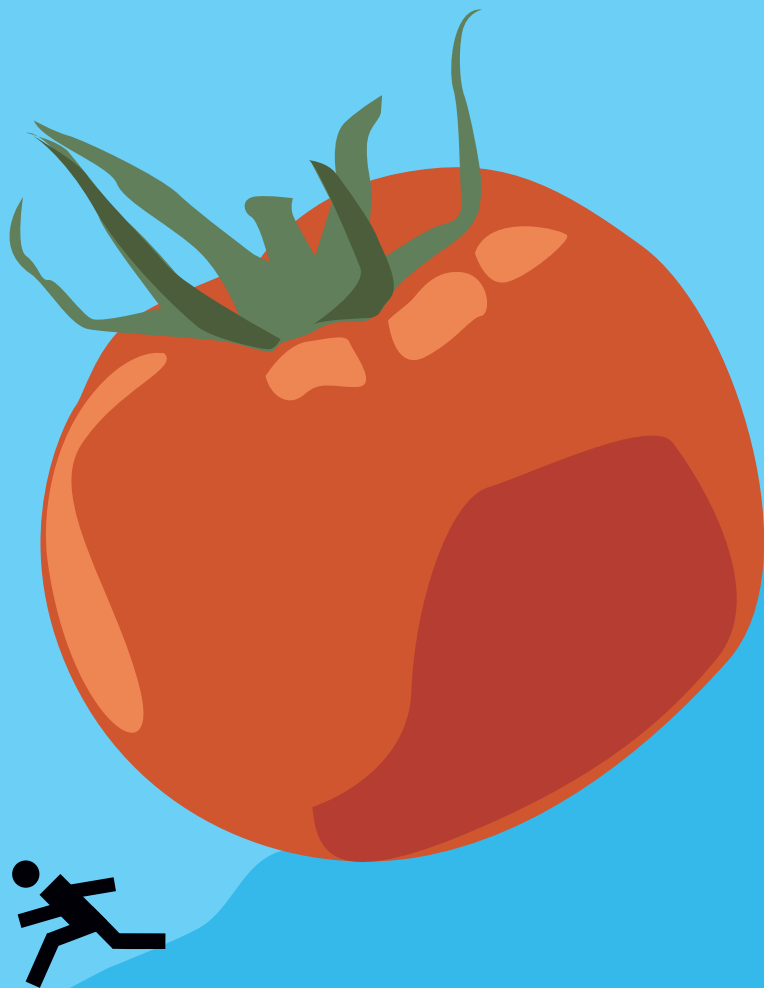
Co je na GM potravinách špatného, že je odmítají spotřebitelé na celém světě? V současné době nemůže nikdo s jistotou říci, zda jsou tyto potraviny bezpečné či nikoli. Chybí nám znalosti o tom, co se stane za řadu let, budeme-li je pravidelně jíst. Způsob, jakým se dnes bezpečnost GM potravin zkoumá, není dostatečný. Nebere například v úvahu možné vedlejší efekty způsobené cizími geny vnesenými do organismu, z něhož se pak potraviny vyrábějí. Problematická je možnost výskytu nových alergií. A priori, gen z ryby nemá přirozeně v jahodě co dělat. Vneseme-li ho tam, znamená to, že se v jahodě vytvoří rybí bílkovina. Představme si, že máme rádi jahody, ale nesmíme jíst rybí maso, protože jsme na něj alergičtí. Někde si dáme jahodový pohár (z GM jahod), ale „ryba“ uvnitř se postará třeba o alergickou reakci. Počet dětí trpících alergiemi neustále vzrůstá. Tomuto negativnímu trendu bychom se měli snažit zabránit – a nikoli zavádět nové alergeny v podobě GM potravin.

Dalším problémem jsou cizí geny vnášené do GM rostlin, které způsobují resistenci na antibiotika. Tyto geny mohou v trávící soustavě lidí nebo zvířat přejít na choroboplodné mikroorganismy, které se pak stávají odolné vůči antibiotikům. Pokud takové patogenní mikroorganismy způsobí onemocnění, léčba antibiotiky může být zcela neúčinná.

Kromě možných negativních vlivů na naše zdraví představují GM plodiny riziko pro životní prostředí. Biotechnologický průmysl dnes tvrdí, že jsou GM plodiny neškodné, i když řada vědeckých studií dokládá opak. Kdysi jsme ale také slýchali, jak je DDT skvělé. A dnes?

Jste to právě Vy, kdo svým každodenním nákupem rozhoduje o tom, zda bude běžné potkávat „kočkopsy“, zda zvířata a rostliny budou pouhými patenty několika nadnárodních firem – i o tom, jak bude vypadat náš jídelníček. Jen my spotřebitelé můžeme vyvinout ten nejučinnější tlak na potravinářské firmy a prodejce, aby potraviny, které obsahují GMO, nevyráběli ani neprodávali. náš výběr určuje, zda má „Frankensteinovo“ jídlo na trhu šanci.

Greenpeace

GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANISMY

Co to vlastně znamená

V genech je uložena informace o stavbě každého živého organismu a jeho fungování. V přírodě se kříží, tedy kombinují, pouze geny blízce příbuzných druhů, nebo jedinců v rámci stejného druhu. Genetické inženýrství však umožňuje přenášet geny i mezi úplně odlišnými druhy a měnit tak živé organismy způsobem, který by v přírodě nebyl možný. Vědci například vkládají do DNA rajčat geny z bakterie, do jahod geny z ryby a do ovoce geny lidské. Takto vznikají geneticky modifikované organismy, které bývají označovány zkratkou GMO.

Zdravotní rizika

Většina lidí dodnes neví, do jaké míry jsou ve výrobcích, které kupují, přítomny složky vzniklé za pomoci genetické úpravy. A ti ostatní mají to štěstí, že věří ujišťování vlád, že GM potraviny jsou bezpečné. Ale jak pokračuje debata o této otázce, narůstají obavy z možných rizik konzumace GM potravin, a to zejména v Evropě. Jen málo lidí ví, jaká rizika to mohou být, ale existuje silná a mnoha zkušebnostmi prověřená obava, že pokud se s jídlem dělají „nepřirozené“ věci, může to mít hrozná a nepředvídatelná důsledky. Máme-li se těmito obavami zabývat, je třeba jasně pojmenovat druhy rizik a důkazy, které je podporují. Zdá se, že existují čtyři hlavní způsoby, kterými mohou GM potraviny potenciálně ohrozit lidské zdraví.

Průnik genů do lidských buněk

Jedním z rizik je možnost, že vložený gen pronikne do lidských buněk, ať už přímo nebo skrz mikroorganismy přítomné v lidských orgánech. Tyto obavy vznikly, když německý vědec Doerfler zjistil, že jestliže myš sní virus, kousky jeho genů se stanou součástí genů myši. Zdá se být velmi nepravděpodobné, že by byly překonány všechny bariéry proti cizím genům, nicméně vědci nemohou zaručit, že se tak nestane.

Změny v živinách nebo zvýšené množství toxinů

Dalším rizikem je přesun uměle vložených genů do důležitých částí rostliny a ovlivnění způsobu interakce mezi jednotlivými geny rostliny. To může vést ke snížení množství živin nebo

ke zvýšení množství toxinů v rostlině. Změny v obsahu živin by měly být součástí hodnocení bezpečnosti GM potravin. Rovněž by se měl zvážit kumulativní efekt dílčích změn, které mohou být samy o sobě nevýznamné.

Alergie

Třetím problémem je skutečnost, že geny vložené do rostliny nevyhnutelně produkují nový protein, na který mohou být někteří lidé alergičtí. Toto riziko bylo objeveno, když se do sóji vložil gen z brazilského ořechu za účelem zvýšení výživné hodnoty. Vzniklá sója byla testována lidmi alergickými na para ořech a vyvolala silnou alergickou reakci.

Odolnost proti antibiotikům

Existuje obava, že některé GM potraviny mohou zvýšit odolnost lidí a zvířat vůči antibiotikům. Používání antibiotik k léčbě infekcí a podpoře růstu zvířat už patrně přispívá k šíření nemocí odolných proti lékům, jako je například salmonela. Problémovými potravinami jsou ty, do nichž byl jako „značka“ vložen gen odolný proti antibiotikům. „Značka“ je součástí určitého genu v buňce a je potřebná pro modifikaci. Buňka pak roste za přítomnosti antibiotik a pokud vložený gen přežije, je „značka“ pro vědce důležitým potvrzením, že proces vkládání byl úspěšně dokončen. Pokud nový gen učiní konzumenta potraviny odolnějším vůči danému antibiotiku, je to nevídaný vedlejší účinek. Toto riziko je ještě vyšší v případech, že je antibiotikum vázáno na bakterii.

Jak poznám GM potraviny?

Pokud výrobek obsahuje jakoukoli přísadu vyrobenou z GMO, musí být označen. Geneticky modifikované plodiny, jako např. GM sója a GM kukuřice, mohou být obsaženy v desítkách tisíc potravinářských výrobků – od kukuřičných vloček, čokolády, sucharů, salátových dresinků, nealkoholických nápojů, pomazánek, hotových pokrmů až po margaríny, rostlinné oleje a různá dochucovadla. V Evropě, kde většina veřejnosti odmítá GM potraviny, je převážná část GM plodin využívána jako krmivo pro dobytek. To znamená, že GMO se mohou vloupat do Vašeho nákupního košíku skrze maso, mléčné výrobky a vejce, která jíte. Dnes již všichni výrobci potravin musí dodržovat nový zákon EU vyžadující značení GM potravin. Každá složka či přísada vyrobená z GMO musí být na výrobku uvedena bez ohledu na to, zda je možné GM složku odhalit či nikoliv.

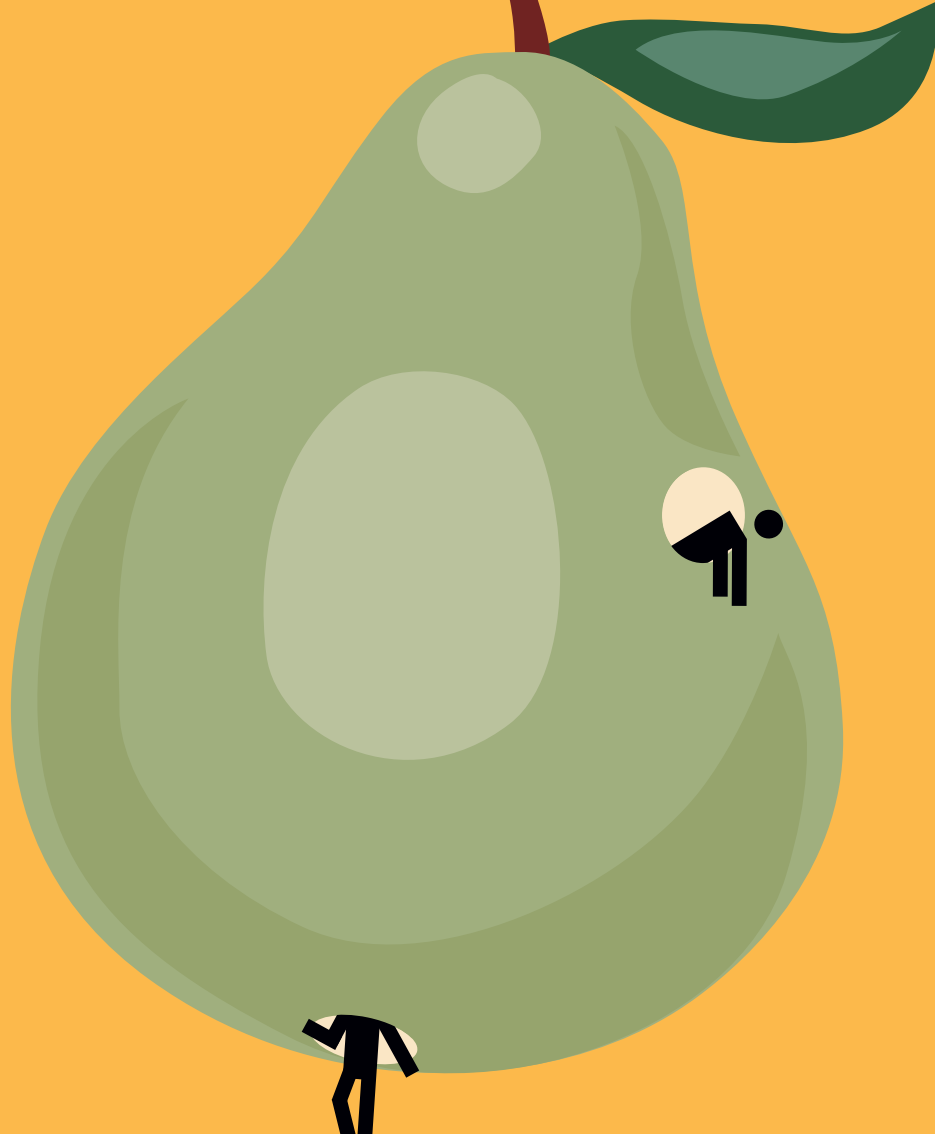
Sojový olej, směsný rostlinný olej, škrob či sojový lecitin jsou příklady složek a přísad, které mohou pocházet z GM plodin.

Nezapomeňte zkontrolovat „drobná písmena“ na obalu

Většina výrobců potravin v Evropě spotřebitelům garantuje, že nepoužívá žádné GMO. Nicméně od 1. května 2004, kdy vešla v platnost nařízení EU o značení GM potravin, můžete je ve svém obchodě konečně rozpoznat i u nás.

Upozornění na přítomnost GM složky ve výrobku lze obvykle nalézt mezi informacemi o složení výrobku na obale, většinou malým písmem. Z toho je zřejmé, že nová pravidla o značení stále spotřebiteli nezaručují, že bude dostatečně jasně upozorněn na výrobek z GMO. Od vstupu České republiky do EU začala platit nová legislativa, týkající se povinného označování GM potravin a krmiv. Jde o velké plus zejména pro spotřebitele, kteří jsou důkladněji informováni o původu potravin a mají možnost výrobky z GMO odmítnout. Podle nové legislativy musí být totiž označeny všechny výrobky, které obsahují či jsou vyrobené ze složek s obsahem více než 0.9% GMO. To se týká i GM krmiva pro zvířata. Pokud však ve složení výrobku najdete např. „modifikovaný škrob“, nejedná se o GM výrobek. Výrobek, který je z GM, může mít ve složení uvedeno např.: vyrobeno z geneticky modifikované sóji MON-04032-6.

Mezi nejčastější GM plodiny patří právě sója, kukuřice a řepka olejka. V legislativě se však vyskytly jisté mezery. Například výrobky ze zvířat (maso, mléko, vejce), která jsou krmena GM krmivem, označeny být nemusí. Ve skutečnosti se větší část GM plodin používá právě

jako krmivo. V nejbližších dvou letech se na půdě EU bude projednávat i problém potravinových přísad (např. vitamíny, dochucovadla, sladidla, stabilizátory), které se vyrábějí za pomoci GM technologií. Ani tyto produkty podle současné legislativy není třeba značit.

Spotřebitelé odmítají GMO

Podle průzkumu Eurobarometru se každoročně přibližně 70% evropských spotřebitelů vyjadřuje, že odmítají GMO ve svém jídle a 90% respondentů chce mít možnost vybrat si, zda bude GMO jíst či nikoliv.

<http://europa.eu.int/comm/research/press/2001/pr0612en-report.pdf>

V roce 2002 se 65 % občanů Evropské unie vyjádřilo, že by si nekoupili GM potraviny, ani kdyby byly levnější než ostatní potraviny.

http://europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/eb/ebs_177_en.pdf

Co Vám můžeme nabídnout

Pokud se chcete dozvědět více o celosvětové kampani proti GMO, navštivte stránku www.greenpeace.org/stopGMO nebo nám zatelefonujte a my Vám rádi poskytneme další aktuální informace. V případě zájmu Vám zašleme i podrobnější materiály nebo Vám poradíme, jak se můžete sami zapojit do kampaně proti GMO. Greenpeace na celém světě vystupuje proti zemědělství založenému na GM plodinách.

Průvodce pro nakupování bez GMO

V tomto Průvodci spotřebitele najdete výsledky našeho průzkumu, který jsme prováděli od roku 2004. Cílem bylo získat co nejuplněnější přehled o obchodní politice společností ohledně využívání GMO v potravinách. Pravdivost poskytnutých údajů jsme samozřejmě průběžně kontrolovali přímo v prodejnách.

Jsme si vědomi, že tento průvodce není a ani nemůže být vyčerpávající. Má sloužit především jako orientační pomůcka lidem, kteří mají obavy z GM potravin a nechtějí je nakupovat. Nemohli jsme jednoduše zahrnout všechny potraviny, které se prodávají v obchodech.

Všeobecně lze doporučit,
abyste pozorně četli složení dané potraviny pocházející
od výrobců, kteří jsou v našem Průvodci označeni červeně.

Průzkum mezi obchodními řetězci

První část průzkumu byla zaměřena na zjištění postojů obchodních řetězců a jejich kontrolu.

Doporučujeme > tyto společnosti garantují, že neprodávají a ani neplánují prodávat GMO v žádných výrobcích, které nabízejí.

Na dobré cestě > tyto společnosti garantují, že výrobky pod vlastní značkou neobsahují GMO. Na ostatní výrobky, které společnost prodává, se však garance nevztahuje.

Nedoporučujeme > tyto společnosti odmítly garantovat, že se v jejich sortimentu nenacházejí GMO.

! Je přiřazený společností, ve kterých se podle průzkumu trhu GMO výrobky již prodávají.

Do **červené sekce** byly zařazeny i společnosti, které se k dotazníku odmítly vyjádřit, a ani po několika výzvách neodpověděly.

Průzkum mezi potravinářskými firmami

Druhá část průzkumu proběhla mezi výrobci potravin, kteří odpovídali na otázku, zda jejich firma garantuje nevyužívání GMO pro výrobu potravin. V této části jsou jednotlivé potraviny rozděleny do 7 skupin. Jméno výrobce je uvedeno vždy v rámci příslušné skupiny potravin v barevném poli, které odpovídá postoji společnosti vůči GMO.

Doporučujeme > tyto společnosti odpověděly na otázku kladně a garantují, že nepoužívají GMO v žádných jimi nabízených výrobcích
* označuje společnosti s celoevropským závazkem o nepoužívání GMO ve svých výrobcích

Nedoporučujeme > tyto společnosti negarantují, že se v jejich sortimentu nenacházejí GMO.

Do **červené sekce** byly zařazeny i společnosti, které se k dotazníku odmítly vyjádřit, a ani po několika výzvách neodpověděly.

Výrobci potravin

Doporučujeme

Billa
Interspar
Marks & Spencers
Penny
Spar
Spar Šumava

Na dobré cestě

Delvita
Globus
Hruška
Jednota České Budějovice
Norma
Lidl
Tesco
COOP
(Tempo, Terno, Tip, Tuty)

Nedoporučujeme

Ahold !
(Albert, Hypernova)
Kaufland !
Makro !
Plus Discount !

Doporučujeme

Barilla *
Bonduelle*
Bratři Zátkové, a.s.
Catus, s.r.o.
Coca-Cola *
Danone
Delta Frozen Products, a.s.
Deva, a.s.
Dr. Oetker, s.r.o. *

Ekoprodukt Modřice
Emco, s.r.o.
Eckes Granini *
Ferrero *
Frujo, a.s.
Hamé, a.s.
Heineken International *
Heinz *
Chiquita *

Intersnack, a.s.
Kalma
Kellogg's *
Konkordia, s.r.o.
Kraft Foods *
Masterfoods (Mars) *
McCain *
MJM Litovel, a.s.
Mogador, s.r.o.

Výrobci potravin

Doporučujeme

Natura, a.s.
Nestlé *
Nowaco Czech Republic, s.r.o.
Nutricia
Pragosója spol. s r.o.
Procter & Gamble – Rakona, a.s.
Provamel

Rieber & Son, Vitana
Semix food, s.r.o.
Sunfood – Firma Milan
Dvořák
Unilever *
Zott, s.r.o.

Nedoporučujeme

Boneco, a.s.
Milo Olomouc, a.s.
Vamix ČR

Cukrovary a cukrovinky

Doporučujeme

Altis Kolín, s.r.o.
Candy Plus, a.s.
Carla, s.r.o.
Cukrárna Bečva, s.r.o.
Čokoládovny Fikar, s.r.o.
Danone Čokoládovny
Ferreero

HORS – CZ, s.r.o.
Chocogastro, s.r.o.
Kraft
Masterfoods (Mars)
Nestlé
Opavia – LU, s.r.o.
Opavské cukrovinky, s.r.o.

Nedoporučujeme

Dursun Ali Genc
Gelato Italiano
Sauvitas, s.r.o.
Svopex food cz, s.r.o.

Pekárny

Doporučujeme

Albio
Azpec, s.r.o.
Bakeshop Praha, s.r.o.
Bonita, s.r.o.
Česká droždářenská společnost, a.s.
Dart, s.r.o.
Delta pekárny, a.s.
Eureca shops s.r.o. – Paneria
Extrudo Bečice, s.r.o.

Impeko, s.r.o.
Kontinua, s.r.o.
Michelské pekárny a.s.
Nopek, s.r.o.
Odkolek, a.s.
Opavia – LU, a.s.
Pekárna Merkur, s.r.o.
Penam, s.r.o.
Poex Velké Meziříčí, a.s.

Nedoporučujeme

Beas, a.s.
Betina, s.r.o.
Fornetti Bohemia, s.r.o.
Impa, s.r.o.
Japek, s.r.o.
KLS Klimentov, s.r.o.
Marta, s.r.o.
Pekárny a cukrovary
Klatovy, a.s.
Semag, s.r.o.
Seval, s.r.o.

Tuky a oleje

Doporučujeme

Aniveg CZ, s.r.o.
Rube Group, s.r.o.
Unilever

Nedoporučujeme

Ahold
Broelio Europe GMBH
Fabio Produkt, s.r.o.
Master Martini
Oleoplet, a.s.
Setuza, a.s.
Slovmlýn, s.r.o.

Mlékárny

Doporučujeme

Accom Czech, a.s.
Danone, a.s.
Friesland ČR, a.s.
Hollandia Karlovy Vary, a.s.
Choceňská mlékárna, s.r.o.
Madeta, a.s.
Milkpol Co., Ltd.

Mlékárna Olešnice, RMD
Mlékárna Val. Meziříčí, s.r.o.
Nutricia Mléčná výživa, a.s.
Olma
PML Protein. Mléko:
Laktóza, a.s.
Sahnebohm Praha, s.r.o.

Nedoporučujeme

Agricol, s.r.o.
Ehrmann Stříbro, s.r.o.
Laktos, a.s.

Masné výrobky

Doporučujeme

Amitco
Beskydské uzeniny, a.s.
Farma Sasov
Kand, a.s.
Kostelecké uzeniny, a.s.
Krahulík – Masokombinát Krahulčí, a.s.
LE & CO, s.r.o.
Moravskoslezské drůbežářské závody – PROMT, a.s.
Seliko Opava, a.s.
Vysočina Hodice, a.s.

Nedoporučujeme

Chebský
masokombinát, a.s.
Inpost, s.r.o.
Kliment Trade, s.r.o.
LEPŠ Kamenice, s.r.o.

Lahůdky

Doporučujeme

Albio
Antonín Škoda
Chio Bohemia
Country Life
Spak
T – Severka, s.r.o.

Nedoporučujeme

B+B Lahůdky
Bagety STAP, s.r.o.
Barunka DELI, s.r.o.
Blanzek, a.s.
Bon Delikates, s.r.o.
KM – Pprodukt, s.r.o.
Záruba M & K, s.r.o.

Chybí Vám v našem Průvodci oblíbený výrobce potravin či obchodní řetězec? Zeptejte se jej na jeho politiku ohledně GMO a pošlete nám výsledek Vašeho průzkumu. Aktuální internetovou verzi Průvodce spotřebitele včetně seznamu výrobků z GMO a jejich vyobrazení najdete na www.greenpeace.cz/gmo/

Proč lidé volí biopotravinu

Jsme to, co jíme

Ekologické zemědělství vychází z faktu, že naše zdraví přímo souvisí s kvalitou potravin, které jíme. Kvalitní potraviny získáme ze zdravých rostlin. Zdravé rostliny rostou jen ve zdravé půdě.

Hlavní zásady ekologického zemědělství jsou:

- přísný zákaz používání umělých hnojiv a pesticidů
- ekozemědělci spoléhají na zdravou, úrodnou půdu a druhovou rozmanitost pěstovaných plodin (nikoli na monokultury průmyslového zemědělství)
- zvířata jsou chována bez rutinního podávání léků a antibiotik, jak je to běžné v intenzivních konvenčních chovech

„Bio“ je chráněno zákonem

Používání termínu „ekologické zemědělství“ a označení „Bio-produkt ekologického zemědělství“ je přesně stanoveno podle zákona o ekologickém zemědělství. Pěstování a zpracování biopotravin se řídí přísnými pravidly. Zelené logo „Bio-produkt ekologického zemědělství“ Vám zaručuje, že biopotraviny jsou opravdu ty pravé, pocházející z ekofarmy.

O svém zdraví rozhodujeme sami

Je na čase transformovat zemědělství na udržitelné podnikání, založené na systémech, které mohou být používány po staletí – ne desetiletí – aniž by byly podkopány zdroje, na níž je zemědělská produktivita závislá. Zbývá otázka, jak to udělat.

Způsob, kterým my, spotřebitelé, utrácíme peníze, je jednou z nejdůležitějších voleb, které činíme:

- Pokud budeme své peníze utrácet za potraviny pocházející z ekologicky vypěstovaných surovin a vyrobených co nejbližší místu spotřeby, podporujeme dlouhodobě udržitelný způsob výroby potravin.
- Pokud kupujeme místní biopotraviny, dáváme svůj hlas krátkému, jasně čitelnému potravinovému řetězci – řetězci, který podporuje osobní vztah mezi lidmi a půdou.

– Podporujeme způsob hospodaření, který přibližuje konzumenty a producenty, a zemědělci dáváme možnost vyprávět svůj příběh: měl by to být dobrý příběh, ať už má bio značku nebo ne – čisté potraviny, vypěstované bez pesticidů, zvířata, se kterými se zachází eticky.

– Dalším důvodem proč kupovat biopotraviny je vliv zemědělství na charakter krajiny – Vaše peníze utracené za biopotraviny ji pomáhají chránit.

My, spotřebitelé, máme ve skutečnosti největší vliv na výrobce.

S každým rozhodnutím, které činíme při koupi potravin, pomáháme vytvářet svět, ve kterém chceme žít, sousto po soustu.

Biopotraviny znamenají:

Zdravotní nezávadnost – Ekozemědělci nesmějí používat chemické postřiky, které se mohou akumulovat v potravinách. Do biopotravin se nepřidávají umělé přídatné látky, které jsou spojovány se vznikem astmatu a srdečních onemocnění. Spotřebitelé, kteří chtějí zlepšit příjem minerálních látek a vitamínu C a zároveň se nevystavovat potenciálně škodlivým pesticidům nebo umělým potravinářským aditivům (tzv. éčkům), dávají přednost biopotravinám, kdekoliv je to možné. V intenzivním zemědělství se používá celá řada pesticidů, z nichž mnoho je extrémně toxických i pro člověka a mohou být příčinou vzniku rakoviny a dalších nemocí.

Pro každou z těchto chemických látek jsou stanoveny přípustné meze a vyhodnocena rizika pro lidské zdraví.

Nicméně průzkumy shodně dokazují mnohem vyšší výskyt reziduí ve vzorcích potravin, než dovolují státní normy. Je také dosud málo prozkoumán dlouhodobý účinek malých dávek pesticidů. Pokusy stanovit tzv. bezpečné hodnoty pro jednotlivou chemikálii neberou v úvahu, že vzájemným ovlivňováním několika látek může jejich výsledná toxicita vzrůstat. Metody intenzivního hospodaření také způsobují pronikání pesticidů a nitrátů do zdrojů pitné vody. To nejenže vážně ohrožuje lidské zdraví, ale vyvolává též náklady na snižování škod na vodních zdrojích, které musí zaplatit daňoví poplatníci.

Čisté životní prostředí – Ekologické zemědělství je přátelské k životnímu prostředí, takže na ekofarmách je mnohem větší rozmanitost ptáků, motýlů a dalších rostlinných a živočišných druhů. Pravidla ekologického zemědělství zakazují používání geneticky modifikovaných organismů a technologií.

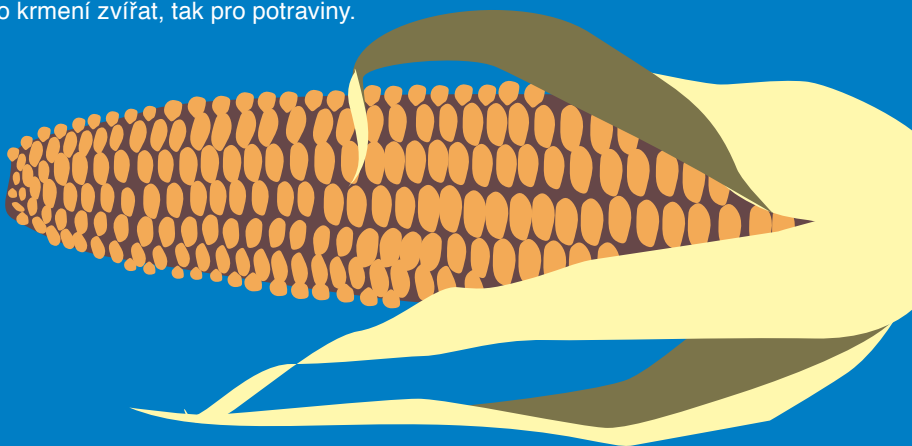
Pohoda zvířat – V ekologickém zemědělství jsou zvířata chována v přirozených podmínkách podle svých nároků a potřeb, s dostatkem pohybu a přirozenou stravou.

Zvířata chovaná na ekofarmě mají volný přístup na pastvu a mohou se chovat podle své přirozenosti. Ve stájích mají pohodlně podestláno, obvykle slámou, a dostatek prostoru. Dbá se na omezení negativních dopadů při převozu zvířat. Ekologičtí chovatelé nemusejí podávat svým zvířatům denně množství antibiotik a jiných léků, protože praktikují zdravý, vyvážený systém: nedržet na daném prostoru příliš mnoho zvířat, mít pokud možno více druhů zvířat pohromadě a krmit je přirozenými krmivy.

Hojně se používají bylinné přípravky. V případě akutního onemocnění, pokud by zvíře mohlo jinak trpět, se mohou použít konvenční léčiva.

Žádné geneticky modifikované potraviny

V ekologickém zemědělství se nesmějí používat geneticky modifikované organismy (GMO) – to je stanoveno zákonem. Geneticky modifikovaná sója, kukuřice a jiné produkty jsou zakázány jak pro krmení zvířat, tak pro potraviny.

Bohatá přírodní rozmanitost – Průzkumy prokázaly pozitivní vliv ekologického hospodaření na život v krajině. Není těžké říci proč: pesticidy používané v konvenčním zemědělství zabíjejí půdní organismy, hmyz i mnoho dalších druhů živočichů. Zabíjejí také ty rostliny, které jsou považované za plevel. To všechno znamená úbytek potravních zdrojů pro zvířata, ptáky a užitečný hmyz, a také ničení jejich přirozených stanovišť.

Naproti tomu ekologické zemědělství poskytuje široký prostor pro úkryty: více živých plotů, širší okraje polí, pastviny bohaté na byliny a jeteloviny a smíšené kultury plodin. Ochrana životního prostředí je přirozenou součástí ekologického zemědělství.

Chuť – Mnoho lidí říká, že kupují biopotraviny pro jejich lepší chuť. Nejlepší světoví kuchaři, jako třeba známý Jamie Oliver, vaří jen z biopotravín. Nejznámější londýnský hotel Ritz vaří pouze z biopotravín.

Nejen biopotraviny – Existují restaurace, které vaří úplně nebo převážně z biopotravín. Bio ale neznamená jen jídlo. Již i v České republice můžeme nakupovat i ekologicky vypěstované dřevo, oděvy z bio bavlny, kosmetiku a hygienické potřeby vyrobené ze surovin pocházejících z ekozemědělství.

Název prodejny	Ulice, město	Telefon
Zdravá výživa a biopotraviny	Tyršova 193, Benešov	604 408 397
Biopotraviny LUMO natur	Galerie Vaňkovka, Brno	547 219 167
ZDRAVÝ ŽIVOT	Lidická 26, Brno	549 240 056
PÍ–Centrum Brno	Lidická 38, Brno	777 963 619
BIO restaurace Spirála	Obchodní galerie Orlí 3, 2. patro, Brno	542 516 304
Zdravá výživa u Rubínu	Makovského nám. 2, Brno	541 321 270 – 285
PÍ – CENTRUM BRNO	Nováčkova 58, Brno	545 214 818
ZDRAVÁ VÝŽIVA – ROBI	Žižkovo náměstí 2, Bruntál	602 759 838
PÍ – CENTRUM, BIOPOTRAVINY	Panská 1, České Budějovice	608 852 654
BELLIS	Palackého náměstí 59/1, Dačice	602 788 595

Název prodejny	Ulice, město	Telefon
BIOOBCHOD.CZ	Švehlova 48, Dvůr Králové n./L.	499 320 182
VEGA – ZDRAVÁ VÝŽIVA	Radniční 1242, Frýdek-Místek	558 649 315
VEGA – ZDRAVÁ VÝŽIVA	Nám. Svobody 28, Frýdek-Místek	558 632 630
DIA-RACIO-BIO	Národní třída 48, Hodonín	518 321 171
VITALL s.r.o.	Revoluční 14, Hovorčovice	777 209 326
BIOOBCHOD.CZ	Chelčického 280, Hradec Králové	608 378 478
BAZALKA BIO	Gočárovova 516, Hradec Králové	495 580 249, 723 360 721
BAZALKA VE DVORKU		
– jídelna zdravé výživy	Máchova 747, Hradec Králové	723 360 721
BAZALKA	Tomkova 144 a, Hradec Králové	723 360 721
PRODEJNA ZDRAVÍ	Husova 86, Choceň	736 779 985
BIOOBCHOD.CZ	Náměstí ČSA 38, Jaroměř	602 140 101
NATURAL Centrum	Nám. Svobody 11, Jihlava	737 689 996
EKOFARMA OAZA	Kašava 101	603 893 082
SLUNEČNICE	Legerova 148, Kolín	321 714 650
ZDRAVÁ VÝŽIVA – ROBI	Opavská 32/1, Krnov	737 241 444
ALMA KLUB – jídelna	Velké náměstí 40, Kroměříž	573 342 711
ZDRAVÁ VÝŽIVA	Bezručova 1116, Kuřim	541 263 442
ZDRAVÍČKO – zdravá výživa	Masarykovo nám. 37, Kyjov	518 610 076
ZDRAVÁ VÝŽIVA	Smetanovo náměstí 87, Litomyšl	461 615 293
CENTRUM ZDRAVÉ VÝŽIVY	Karla Čapka 4b, Moravská Třebová	461 312 281
BIO–FARM, zdravá výživa	Karolíny Světlé 5, Olomouc	585 428 801
JEČMÍNEK – prodejna zdr. výživy	Ostružnická 13, Olomouc	585 228 727
ZDRAVÍČKO	Rekreační 206, Ostrava-Poruba	776 694 034
ŠPALDA restaurace		605 281 691
a prodejna zdravé výživy	Třída Míru 64, Pardubice	602 122 754, 605 281 691

Název prodejny	Ulice, město	Telefon
NATURAL	Budovcova 105, Písek	736 706 756
ROSA	Jiřího náměstí 38, Poděbrady	732 209 322
Biotop	Školská 34, Praha 1	777 209 778
COUNTRY LIFE	Melantrichova 15, Praha 1	224 213 366
COUNTRY LIFE	Jungmannova 1, Praha 1	257 044 419
ALBIO	Truhlářská 20, Praha 1	222 325 418
Zdravá výživa – ovoce – zelenina	Na Slupi 9, Praha 2	602 345 808
BIO MARKET VITEK	Vinohradská 53, Praha 2	222 251 019
BEZLEPKA	Soukalova 3355 –Poliklinika, Praha 2	608 030 369
ALBIO	Náměstí 14. října 17, Praha 5	255 799 711
ALBIO	Dejvická 26, Praha 6	224 326 510
COUNTRY LIFE	Bělohorská 80, Praha 6	233 311 722
COUNTRY LIFE	Čs. armády 30, Praha 6	233 931 020
JEŘABINA – biopotraviny		
– zdravá výživa	Školní 14, Prostějov	776 305 605
BIO prodejna ZRNKO	Nerudova 160, Rožnov pod Radhoštěm	604 706 065
MANDRAGORA	Nádražní 22, Rožnov pod Radhoštěm	603 505 884
ZDRAVÁ VÝŽIVA	Bezručova 21, Rumburk	412 334 445
PRO-BIO	Nám. Osvození 359, Staré Město pod Sněžníkem	777 744 350
BIOAGRA–NATURA	ul.17. listopadu 7, Šumperk	583 216 651
KRAJINKA ZDRAVÉ VÝŽIVY	Mariánské náměstí, Uherské Hradiště	775 052 712
ZDRAVÁ VÝŽIVA	Barcalova 143, Ústí nad Orlicí	465 524 642
BIOMARKET U Zeleného Stromu	Nám. T. G. Masaryka 6, Zlín	777 900 494
ZAHRADNICTVÍ „LUČNÍ ÚDOLÍ“		
Velehrad stánek tržnice	Pod kaštiny, Zlín	602 702 537

Zajímavosti

Kam pro Bio na netu?

www.rozmaryna.cz
www.biosfera.cz
www.dobrykramek.cz
www.biopotraviny.cz
www.slunecnibrana.cz
www.vitektrade.cz
www.jimezdrave.cz

Další informace naleznete na
www.pro-bio.cz

Fairtrade

FAIRTRADE (spravedlivý obchod) je obchodní partnerství, jehož cílem je přímá a účinná podpora znevýhodněných výrobců v zemích rozvojového světa. Toho se snaží docílit především poskytováním „férových“ obchodních podmínek pro zapojené výrobce, důrazem na dodržování základních norem pracovního práva a ochrany životního prostředí. Většina výrobků se značkou Fairtrade je „bio“, všechny jsou GE free. Pro více informací navštivte www.fairtrade.cz, kde je i přehled prodejních míst.

Na závěr Vám nabízíme ještě několik tipů, kde je možné stravovat se s jistotou, že Vám nenaservírují žádné GMO. Mezi společnostmi, které zásadně nepoužívají GM suroviny, patří největší cateringová firma Eurest, která zajišťuje stravování možná i pro Vás a Vaše děti. A kde si můžete pochutnat na „bio“ lahůdkách? Například v restauracích a kavárnách Albio, Bio Café či Country Life. Chcete-li si vychutnat oběd či večeři inspirovanou tradiční českou kuchyní, připravenou z bio produktů ekologického zemědělství, zavítejte do krásné pražské restaurace a kavárny Patriot-X, odkud neodejde zklamán ani opravdový gourmet. „U nás si pochutnáte na pokrmech staročeské kuchyně a zažijete procházku minulostí od baroka do dneška“, říká Dagmar Janatová, ředitelka této kulinářské svatyně.

Kam pro Biovíno?

Bio-nebio s.r.o., www.bionebio.cz
Ekofarma Pollau – Josef Abrle
Malý vinař – František Mádl, www.vinotekamadl.cz
Vinný sklep Eben – Vlastimil Peřina
Vinselekt Michlovský a.s., www.michlovsky.com

GREENPEACE

je mezinárodní ekologická organizace, jejímž cílem je chránit nenásilnými prostředky životní prostředí a nabízet řešení, která jsou klíčová pro naše zdraví, bezpečnou budoucnost a pro zachování druhové rozmanitosti dalším generacím.

Upozorňujeme na globální ekologické problémy, oslovujeme zodpovědné instituce a požadujeme nápravu.

Prosazujeme potřebné změny v oblasti energetiky, ochrany klimatu, záchrany ohrožených druhů, bráníme toxickému znečišťování a uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí, jsme aktivní při ochraně moří, oceánů a záchraně pralesů.

Chceme si uchovat úplnou nezávislost v našich postojích i činech, a proto nepřijímáme žádné finanční dary od států, politických stran, průmyslových a jiných firem, ani od nadací, které jsou s nimi spojeny.

Naše práce je možná pouze díky podpoře našich příznivců a dobrovolníků.

Děkujeme Vám

GREENPEACE

Prvního pluku 12

186 00 Praha 8

telefon: 224 320 448

fax: 222 313 777

e-mail: greenpeace@ecn.cz

www.greenpeace.cz

